

BERGEN
KOMMUNE

BYMILJØETATEN

NOR 026-2019

Kontraktbestemmelser, endringer og tillegg

Innhold

A	Alminnelige bestemmelser	1
A.1	Generelle kontraktbestemmelser	1
A.1.1	NS 8406:2009 med endringer	1
A.1.2	Byggemøter (NS 8406 pkt 6)	1
A.1.3	Sikkerhetsstillelse (NS 8406 pkt 8)	2
A.1.4	Forsikring (NS 8406 pkt 9)	2
A.1.5	Entreprenørens ytelse (NS 8406 pkt 11)	2
A.1.6	Bruk av underentreprenør (NS 8406 pkt 12)	2
A.1.7	Forhold på byggeplassen (NS 8406 pkt 13)	3
A.1.8	Endringer, forsinkelser og svikt ved byggherrens medvirkning (NS 8406 pkt 19) 6	
A.1.9	Beregning av vederlagsjustering og fristforlengelse (NS 8406 pkt 22)	6
A.1.10	Mangel ved kontraktarbeidet. Erstatningsansvar (NS 8406 pkt 27)	7

A Alminnelige bestemmelser

A.1 Generelle kontraktbestemmelser

A.1.1 NS 8406:2009 MED ENDRINGER

NS 8406:2009 med de endringer som er beskrevet i nedenstående punkter, gjelder som generelle kontraktbestemmelser i Bergen kommunes entreprisekontrakter.

I visse prosjekter er det behov for å presisere, gi tilleggbestemmelser eller endre Bergen kommunes generelle kontraktbestemmelser. Slike bestemmelser er i så fall angitt i Administrative bestemmelser og Vilkår om bruk av lærlinger. Ved motstrid gjelder bestemmelsene i Administrative bestemmelse og Vilkår om bruk av lærling foran bestemmelsene i dette bilaget.

A.1.2 BYGGEMØTER (NS 8406 PKT 6)

«Byggemøter» første ledd utgår og erstattes med følgende:

"Byggemøter avholdes minimum hver 14.dag på byggeplass, evt. oftere ved behov. Entreprenører som har pågående arbeider på plassen, har møteplikt. Øvrige innkalles ved behov."

BERGEN
KOMMUNE

BYMILJØETATEN

NOR 026-2019

Kontraktbestemmelser, endringer og tillegg

A.1.3 SIKKERHETSSTILLELSE (NS 8406 PKT 8)

Følgende tilføyelse gjelder som nytt siste punktum i første ledd:

«Konserngaranti aksepteres ikke.»

Andre ledd utgår og erstattes med følgende bestemmelse:

«Byggherren stiller ikke sikkerhet.»

A.1.4 FORSIKRING (NS 8406 PKT 9)

Følgende tilføyelse gjelder som nytt siste punktum i andre ledd:

«Forsikringsavtalen skal ikke inneholde bestemmelser som reduserer skadelidtes rettigheter overfor forsikringsselskapet i forhold til det som følger av FALs ordinære bestemmelser.»

A.1.5 ENTREPRENØRENS YTELSE (NS 8406 PKT 11)

Følgende tilføyes som nytt siste punktum i første ledd:

«Dersom det under utførelsen av kontraktarbeidet avdekkes at arbeidet er i strid med kontrakten, kan byggherren sette en rimelig frist for utbedring. Dersom utbedring ikke er foretatt innen fristen, kan byggherren kreve at entreprenøren betaler kostnadene til utbedring utført av andre. Forutsetningen er at utbedringen skjer på en rimelig og forsvarlig måte. Byggherren skal varsle entreprenøren før utbedringen blir satt bort til andre.»

A.1.6 BRUK AV UNDERENTREPRENØR (NS 8406 PKT 12)

Følgende tilføyes som nytt femte ledd «Antikontraktør-klausul»:

«Arbeidet skal utføres av entreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt av underentreprenøren og deres ansatte, eller ved bruk av lovlig innleid arbeidskraft. Byggherren kan bestemme at avtale om underentreprise med enkeltpersonforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft skal godkjennes skriftlige av byggherren. Byggherrens godkjennelse endrer ikke entreprenørens forpliktelser overfor byggherren.»

«Byggherren kan kreve dagmulkt dersom entreprenøren selv eller noen av hans underentreprenører anvender ulovlig eller ikke kontraktsmessig arbeidskraft og forholdet ikke er blitt rettet innen en frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten skal utgjøre en promille av kontraktsummen.»

Følgende tilføyes som nytt sjettede ledd «Bruk av utenlandsk arbeidskraft»:

«Byggherren skal i henhold til ligningsloven gi opplysninger til sentralskattekontoret for utenlandssaker (Sentralskattekontoret) om visse oppdragstakere og ansatte. Plikten til å gi opplysninger omfatter også oppdrag nedover i kontraktkjeden.»

BERGEN
KOMMUNE

BYMILJØETATEN

NOR 026-2019

Kontraktbestemmelser, endringer og tillegg

«Entreprenøren skal på vegne av byggherren gi de nødvendige opplysninger til Sentralskattekontoret for egne arbeider, herunder for underentrepriser og andre oppdrag nedover i kontraktkjeden, i henhold til ligningslovens regler.»

Dersom opplysningsplikten ikke oppfylles vil byggherren rammes av sanksjoner, herunder kan Sentralskattekontoret ilegge gebyr og dagmulkt, samt pålegge ansvar for ikke betalt skatt. Dersom slike sanksjoner iverksettes ovenfor byggherren, og dette skyldes at entreprenøren ikke har oppfylt sine plikter, skal entreprenøren erstatte byggherrens tap.

Entreprenøren skal i sluttoppgjøret skriftlig bekrefte at nødvendig varsling til myndighetene er utført. Sluttoppgjør vil ikke bli foretatt før slik bekreftelse foreligger.

A.1.7 FORHOLD PÅ BYGGEPLASSEN (NS 8406 PKT 13)

Følgende tilføyes som nytt pkt. 13.5 «Hensyn til naboer»:

«Det er av stor betydning at entreprenørens virksomhet ikke er til sjenanse for naboene. I den sammenheng er støy og støvplagen viktig.»

«God organisering av byggearbeidene, faste tider for støyende arbeider, informasjon til naboer m.m. planlegges og gjennomføres i samarbeid med byggeleder.»

«Sprengningsarbeider og andre arbeider som gir impulsiv støy skal bare foregå mellom 07.00 – 17.00, og annen støyende virksomhet skal foregå mellom kl. 07.00 og kl. 19.00. Eventuelt arbeid utover disse tidene skal varsles til og godkjennes av byggeleder. Eventuelt avslag fra byggeleder begrunnes ikke.»

«Ved etablering og bruk av støykilder skal det tilstrebes lavest mulig støynivå. Støy og vibrasjoner skal ikke medføre helsemessig ulempe eller overskride helsemessig forsvarlig nivå.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 13.6 «Masselagring»:

«Eventuell lagring av masser på anleggsområdet skal godkjennes av byggherren.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 13.7 «Lønns- og arbeidsvilkår»

Pkt. 13.7.1 Krav til entreprenør og eventuelle underentreprenører

«På områder som er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal entreprenøren sørge for at ansatte hos entreprenøren og eventuelle underentreprenører som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldene forskrifter.

På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal entreprenøren sørge for at de samme ansatte har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og

BYMILJØETATEN

NOR 026-2019

Kontraktbestemmelser, endringer og tillegg

arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Entreprenøren skal ha samme forpliktelser avtafefestet i alle avtaler som omfatter ansatte hos underentreprenører som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten.»

Pkt. 13.7.2 Administrative bestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår

Egenrapportering:

«Entreprenøren skal gjøre rede for hvordan virksomheten ivaretar kravene i pkt. 13.7.1 ovenfor. Dette skal gjøres ved å fylle ut skjema for egenrapportering av lønns- og arbeidsvilkår. Med mindre annet er avtalt, skal egenrapporteringen sendes til byggherren innen én måned etter kontrakten har startet. Egenrapportering kan kreves flere ganger i løpet av kontraktperioden.»

Byggherrens rett til å kreve dokumentasjon:

«Entreprenøren skal på forespørsel og innen tidsfrist satt av byggherren kunne dokumentere at kravene til lønns- og arbeidsvilkår blir overholdt i egen virksomhet og hos eventuelle underentreprenører. Dokumentasjonen kontrolleres av byggherren eller eksternt kontrollør engasjert av byggherren.»

«Dokumentasjonen kan inkludere, men er ikke begrenset til, komplett liste med navn på egne og eventuelle underentreprenørers ansatte som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, oversikt over allmenngjorte og/eller landsomfattende tariffavtaler som legges til grunn for de samme ansatte, innsyn i entreprenørens avtalte lønns- og arbeidsvilkår med eventuelle underentreprenører, timelister, arbeidsavtaler, lønnslipper og avtaler om kost og losji.»

Rett til å foreta annonserte og uannonserte kontroller:

«Byggherren, samt eksterne kontrollører engasjert av byggherren, har rett til å foreta annonserte og uannonserte stedlige kontroller hos entreprenøren, eventuelle underentreprenører og på byggeplassen. En stedlig kontroll vil kunne inkludere innsyn i lønns- og personaldata.»

Taushetsplikt vedr. innhentede opplysninger:

«Byggherren og eventuell eksternt kontrollør som mottar dokumentasjon fra entreprenøren, har taushetsplikt om opplysningene i dokumentasjonen.»

Ved pålegg fra Arbeidstilsynet gjelder følgende:

«Hvis entreprenør eller underentreprenør får pålegg fra Arbeidstilsynet som gjelder lønns- og/eller arbeidsvilkår, skal entreprenøren uten opphold informere byggherren ved kopi av pålegget. Entreprenøren eller underentreprenøren skal utbedre forholdene i pålegget innen Arbeidstilsynets frister.

BYMILJØETATEN

NOR 026-2019

Kontraktbestemmelser, endringer og tillegg

Pkt. 13.7.3 Sanksjoner

Dagmulkt ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktbestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår:

«Entreprenør som ikke leverer egenerklærings skjema innen 1 mnd. etter at kontrakten har startet og som ikke har avtalt en annen leveringsfrist for egenerklæringen, plikter å betale dagmulkt inntil skjema er levert eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Tilsvarende gjelder der byggherren har gitt entreprenøren en tidsfrist for å fremlegge dokumentasjon på at kravene til lønns- og arbeidsvilkår blir overholdt i egen virksomhet og hos eventuelle underentreprenører, men dokumentasjonen ikke blir levert innen fristen.»

«Hvis entreprenøren eller underentreprenører får pålegg fra Arbeidstilsynet som gjelder lønns- og/eller arbeidsvilkår og ikke utbedrer forholdene i pålegget innen Arbeidstilsynets frister, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten som vil medføre plikt til å betale dagmulkt inntil forholdet er rettet eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Hvis brudd på pkt. 13.7.1 ovenfor oppdages av byggherren eller av tredjepart engasjert av byggherren, skal entreprenøren rette forholdet innen den frist byggherren fastsetter. Der entreprenøren selv oppdager slikt brudd gjennom internkontroll eller egen oppfølging av underentreprenører, skal entreprenøren uten opphold opplyse byggherren om forholdene og utbedre forholdene innen frist fastsatt av byggherren. Byggherren kan kreve at entreprenøren skal utarbeide en plan for forbedringer som skal godkjennes av byggherren. Hvis forholdene ikke utbedres innen fastsatt frist, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten, som vil medføre plikt til å betale dagmulkt inntil forholdet er rettet eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Ved brudd på administrative bestemmelser i pkt. 13.7.2. utgjør dagmulkten 0,1 promille av kontraktssummen pr. hverdag misligholdet varer, begrenset til 20 – tyve – hverdager. Ved brudd på kravene i pkt. 13.7.1 utgjør dagmulkten 1 promille av kontraktssummen pr. hverdag misligholdet varer. Dagmulkten utgjør uansett minimum kr. 1000,- pr. hverdag.»

Heving ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktbestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår:

«Ved alvorlige brudd på lønns- og arbeidsvilkår som medfører fare for ansattes liv og helse, ved gjentatte brudd eller når avtalt maksimal dagmulkt er påløpt, anses dette som vesentlig mislighold som gir byggherren rett til å heve kontrakten.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 13.8 «Skilting og reklame»:

BERGEN
KOMMUNE

BYMILJØETATEN

NOR 026-2019

Kontraktbestemmelser, endringer og tillegg

«Byggeplassens hovedaktører skal fremgå av byggeplasskilt som utformes etter Bergen kommunes standard. Oppsetting av skilt, bannere og annen form for reklame på byggeplassen er ikke tillatt.»

A.1.8 ENDRINGER. FORSINKELSER OG SVIKT VED BYGGHERRENS MEDVIRKNING (NS 8406 PKT 19)

Pkt. 19.1 «Retten til å pålegge endringer», tredje ledd, andre punktum utgår og erstattes av følgende bestemmelse:

«Er ikke annet avtalt, kan ikke byggherren pålegge entreprenøren endringer ut over 25 % netto tillegg til kontraktssummen».

Pkt. 19.3 «Endringsarbeid der det ikke er gitt endringsordre»
Første ledd, bokstav c, utgår.

Følgende gis som nytt fjerde ledd:

«Byggherren stiller ikke sikkerhet for omtvistede endringer.»

A.1.9 BEREGNING AV VEDERLAGSJUSTERING OG FRISTFORLENGELSE (NS 8406 PKT 22)

Følgende bestemmelser gjelder for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging:

«Regulering i uendret byggetid, basert på volum»

Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer, som følge av forhold beskrevet i NS 8406 pkt. 22.1, ikke overstiger 10 % av kontraktssum, gis ingen kompensasjon

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer 10 % av kontraktssum, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$\frac{0,5 A (B - 1,1 C)}{C}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks. mva.

B = kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist

C = opprinnelig kontraktbeløp (kontraktssum eks. mva.), med eventuelle tillegg eller fradrag eks. mva. etter gjennomført mengdekontroll.

Ved utregning av entreprenørens totale vederlag (B) skal det ikke tas hensyn til:

- Regulering av kontraktssummen pga. lønns- eller prisstigning.
- Utbetaling av påslag pga. administrasjon av sideentreprenører eller tiltransport av entrepris/leverandørkontrakter
- Avbestillingserstatning
- Kompensasjon for økt rigg og drift i endret byggetid

BERGEN
KOMMUNE

BYMILJØETATEN

NOR 026-2019

Kontraktbestemmelser, endringer og tillegg

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns – og prisreguleres etter indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

«Regulering i endret byggetid»

Har entreprenørens krav på fristforlengelse etter NS 8406 pkt. 19, jf. pkt. 22.5 skal vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$\frac{0,7 A (Z)}{Y}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks. mva.

Y = opprinnelig byggetid

Z = faktisk og innvilget forlengelse utover opprinnelig byggetid.

Dersom fristforlengelse er gitt for deler av arbeidene, skal A reduseres forholdsmessig.

Reguleringsbeløp i følge denne bestemmelse, lønns – og prisreguleres etter indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunktet for produksjon i byggetiden.

A.1.10 MANGEL VED KONTRAKTARBEIDET. ERSTATNINGSANSVAR (NS 8406 PKT 27)

Følgende tilføyes som nytt tredje punktum i andre ledd:

«Entreprenøren må imidlertid dekke byggherrens egenandel (inntil 5,0 mill.)».

Følgende tilføyes i fjerde ledd

«utbedring av mangler skal utføres etter avtale med og i full forståelse med bruker/leietaker. Dersom hensynet til bruker/leietaker gjør det nødvendig, skal utbedringen gjøres utenfor ordinær arbeidstid. Entreprenøren skal selv besørge og bekoste eventuelt nødvendig vakhold.»